

РУСЕ — СОФИЯ. Специален кореспондент
на „Работническо дело“
Станислав ДРУМЕШКИ

За този град не може да се говори само в сегашно време, защото има хилядолетна история. Градът е бил пристанище на шейсет римски кораба, твърдина на славяни, ромен и българи. В него Мидхад паша построява първата улица с фенери, първата парна мелница, първата жп гара, първото турско-българско училище, първото сиропиталище, но и... първата публична бесилка на ун и ат мегдани за непокорните българи.

Като най-големият град на България след освобождението на страната от турско робство Русе дава пръв зелена улица на капи тализма, но пръв познава и неговата експлоатация. Затова тук избухват една от първите стачки и манифестации на трудовите хора. Тяжната борба продължава и против фашизма, за да загисе с големи букви в историята на страната имената на Вела Пискова, Леон Таджер, Ана Вентура, Здравко Чампов, Ахмед Татаров, Ангел Главчев... Имена на българи, евреи, турци, арменци.

При такова славно минало съвсем естествено гра-

дът се превърна и в едно от най-активните средища на сегашното обновление и преустройство на обществото. Един от първите в страната той дръзна да излезе на улицата. Първом тръгнаха жените и децата. Те се скупчиха пред общинския партийен комитет и безстрашно извикаха: „Искаме чисто небе и чист град!“, „Искаме бъдеще за децата си!“, „Не вярваме на лъжливи обещания!“.

Увериха ги, че правителството и Държавният съвет на НРБ милеят и мислят за тях, но ги излъгаха. Дните минаваха, а отвъд реката продължаваша да се носят отровни хлорни вълна,

които разяждаха белите дробове на децата, старите и младите. Вместо да защитят живота, органите на върховната власт забраниха на хората да се изселват и обявиха за антиправителствени и антипартийни всички действия от подобен характер.

Въпреки терора хората се вдигнаха отново. Тяжната борба прерасна в политическа, но „от горе“ пак се опитаха да ги заблудят, като им рекоха: „Не се гневете, защото за вас вече мисли най-първият човек в държавата!“

Този „най-първи човек“ обаче, който с охота се прегръщаше по улиците и в лозята на стария град с другия свой антипод — тирана Николае Чаушеску, хич не го беше еня за тях.

Той се задоволи само да им раздаде поредна порция усмивки и демагогски слова, без те да знаят, че именно „негова милост“ е човекът, който бе открил тържествено заводите — отровители на отсрещния бряг, пожелавайки равнината да се превър-

не в „долина на голямата химия“.

Третия път русенци въстанаха с хиляди. Те загълбиха целия централен площад и този път бяха и най-бурни, и най-гневни, и най-нестрашливи словата и лозунгите им: „Не вярваме на демагогски усмивки!“, „Долу лъжливите обещания на правителството“, „Долу отровителите на Русе“, „Война с властта за спасяване на града“. Възгласите бяха изречани в ответ на циничното поведение на емисаря на Тодор Живков — Гриша Филипов. Демонстрацията и митингът бяха запечатани на филмова лента, но филмът беше забранен за прожектиране, а авторите му — анатемосани. Забранени бяха и манифестациите. Тогава хората започнаха в потайни нощи да пишат лозунги по стените на централните сгради и отвориха много работа на тогавашната верноподаническа явна и тайна русенска милиция, която в ранни зори с чекми и ножове чегърташе буквите от

блажна боя, да не ги видят повече очи.

След това на протестни манифестации се вдигнаха и хората, на които бяха насилствено променени имената. Разпръснаха ги с пожарни команди, специално внесени за целта.

Градът не се предаде. Той не искаше да се превърне в музеен експонат и да стане нов Картаген. От партията бяха изключени онези, които се бяха записали в „Екогласност“ и ратуваха за национално помирение с турското население. Непокорните бяха обявени за народни врагове и затворени в арести и зандани, но номенклатурчиците не успяха да угасят онова, „що не гасне“. То доживя до 10 ноември 1989 година и сега е движеща сила на живота. То господствуваше и на общинската партийна конференция, която се състоя преди няколко дни в Дома на културата. Делегатите бяха хора от различни поколения. Те внимателно изслушаха доклада на общинския партиен ко-

Русе не е Картаген

(Продължение от стр. 1)

митет, изнесен от първия му секретар проф. д-р Никола Василев, и още в първите дебати произнесоха

СВОЯТА СУРОВА ПРИСЪДА:

● Не можем да се съгласим с мудните действия при демонтажа на административно-командната система, включително и в Русенската общинска партийна организация.

● Неосталинизмът и живковизмът са все още живи и трябва да бъдат окончателно ликвидирани.

● Партийните кадри по места все още не са наясно с демократизма и не се тревожат в нужната степен, че социализмът може да се превърне само в история.

● Комисията, която разследва зловредната дейност на Тодор Живков и неговото обкръжение, следва бързо да се очисти от хора с явна съпричастност към него.

● Демократическият централизъм роди тиранията и административно-командната система и затова трябва да остане в миналото.

● Да бъдат намалени прекомерно издутите заплати на партийните работници както на върха, така и надолу. Най-високите не бива да превишават трикратно средната заплата за страната!

● Още преди извънредния

си конгрес партията следва да се очисти от хората, които я доведоха до сегашната криза.

● Без отлагане да се експропрират спестяванията в левове и чужда валута на за богателите за сметка на държавата, партията и народа.

Тези гневни присъди се съдържаха в изказванията на делегатите Н. Колев, Н. Винчев, Л. Христов, К. Тодоров, Н. Белчев, Д. Митев, М. Варадинова и други. Осъждайки близкото минало, делегатите на конференцията отправиха погледи и напред. Общо бе становицето, че изходът от положението се съдържа както в предконгресните партийни документи, така и в наличието на достатъчно чисти и здрави сили в партията, които могат да изведат кораб да спасителните брегове на демократическия социализъм.

ЗА ЦЕЛТА ОБАЧЕ Е НУЖНО:

● БКП бързо да се отърси от тоталитарния режим и да си възвърне с дела изгубеното доверие на народа.

● Да се разпусне досегашната скъпоструваща на партията номенклатура, в това число и по места.

● Да се намалат решително съставите на общинските партийни комитети, като се засили общественото начало в ръководството на партийния живот.

● Политическата борба с опозицията да се води много по-активно и без отстъпки и компромиси, които уронват престижа на партията и заплашват нейното съществуване.

● В ръководството на общините да се издигат хора от местното население, а не „спуснати от горе“ храненци.

● Да се сключи държавен заем за стабилизирането на селското стопанство и следващата петилетка да бъде посветена на него.

Тези и редица други предложения делегатите издигнаха свободно и с вътрешно убеждение. Бил съм на по-голямата част от партийните конференции в града след Девети септември и с чиста съвест мога да кажа, че тази беше най-откровената, най-революционната и може би най-съзидателната. Тя се опря на чисти и безспорни истини, на всеобщото желание да се съхрани партията и нейната жизнеспособност. Това беше и сър-

цевината на изказванията на С. Рангелов, Ст. Колев, Г. Стойчев, П. Чакъров, И. Тонев, Д. Димитрова, И. Игнатов, А. Чернев и Л. Донева, както и на приетата политическа декларация. С техните изводи се съгласи и др. Андрей Луканов, който участва в работата на конференцията. Той изрази своята твърда убеденост, че социализмът и в тези трудни времена може да докаже своите предимства, но затова е нужно да се демократизира, да допусне истински плюрализъм в мненията и многопартийност в системата.

Ще завърша с думите на репресирания комунист от тодорживковата полицейска система Аврам Чернев, който каза: „Нашата партия не е мъртва, тя е жива и ще живее! Някои се опитват да я разпънат на кръст, но няма да успеят, защото и в тези трудни времена тя се оказа на висотата си и има смелостта да признае грешките си и да се поучи от тях!“